

Stichting Buitenlandse Partner

Reactie van de Stichting Buitenlandse Partner op
de voorgestelde wijzigingen van de RWN

Samenvatting

De voorgestelde verhoogde eisen voor het Nederlanderschap zullen slechts werken als weer een belemmering om de Nederlandse nationaliteit te verkrijgen en voluit deel te nemen aan de Nederlandse samenleving.

De voorgestelde maatregelen zullen slechts een beperkte invloed hebben op de groei van het aantal Nederlanders met een dubbele nationaliteit. Wil men structureel het aantal burgers met dubbele nationaliteit beperken, dan moet het *ius sanguinis* bij landen van herkomst worden beperkt.

De afstandsverplichting betekent dat een beperkte groep, vooral immigranten uit Colombia, Rusland, Thailand (gehuwde vrouwen) en Turkije, verschuift van de categorie Nederlander met een tweede nationaliteit naar de categorie vreemdeling met een verblijfsvergunning onbepaalde tijd. Groepen die een belangrijke oorzaak vormen voor de integratieproblematiek (Marokkanen, vluchtelingen) worden niet geraakt door het wetsvoorstel.

In het buitenland wordt naturalisatie tot Nederlander vooral aangevraagd door de echtgenoten van Nederlandse expats, ontwikkelingswerkers en zendelingen. Deze verblijven zelden de in de voorstellen beoogde 3-4 jaar aaneengesloten in Nederland.

Wij wijzen de regering erop dat wijziging in artikel 16 kan ertoe leiden dat kinderen stateeloos worden, met name indien het kind de oorspronkelijke nationaliteit wel heeft verloren terwijl de ouder niet 'het mogelijke' heeft gedaan en de oorspronkelijke nationaliteit heeft behouden.

In het wetsvoorstel wordt slechts ingegaan op emotionele gronden voor behoud van de oorspronkelijke nationaliteit. Daarvoor bestaan ook praktische en juridische gronden. Wij denken hierbij aan onbeperkt inreizen in het land van herkomst voor familiebezoek en zaken, en behoud van de optie tot remigratie.

Principieel maken wij er bezwaar tegen om vreemdelingen die maatschappelijk participeren, maar die niet over de juiste diploma's beschikken, het Nederlanderschap te onthouden. De precieze diploma's hebben na zoveel jaren weinig betekenis voor het niveau waarop iemand deelneemt aan de maatschappij. Wel hebben wij begrip voor voorstellen die inhouden dat een bepaalde kennis van de Nederlandse taal en maatschappij vereist is voor het verkrijgen van het Nederlanderschap, ook bij gebruik van de optieprocedure.

Meer gedetailleerd commentaar

Hieronder vindt u het meer gedetailleerde commentaar op het wetsvoorstel.

Het leidt niet tot betere participatie

Het verhogen van eisen voor het Nederlandschap leidt niet tot betere participatie van nieuwe Nederlanders. Het wetsvoorstel stelt extra regels en voorwaarden die niet uitnodigen tot betere participatie, maar slechts werken als een extra 'hoepel' waardoor bepaalde immigranten niet langer in aanmerking komen het Nederlandschap - of daar niet langer voor zullen kiezen.

Wel hebben wij begrip voor voorstellen die inhouden dat een bepaalde kennis van de Nederlandse taal en maatschappij vereist is voor het verkrijgen van het Nederlandschap, ook bij gebruik van de optieprocedure.

Het bevoordeelt Nederlandse afstamming boven feitelijke maatschappelijke participatie in Nederland

Het wetsvoorstel vergroot het verschil tussen Nederlanders 'van het bloed' en nieuwe Nederlanders. Wie als kind van een Nederlander geboren wordt, of erkend wordt, krijgt de nationaliteit in de schoot geworpen, onafhankelijk van talenkennis en opleiding. Dat geldt ook voor kleinkinderen van Nederlandse emigranten die soms geen enkele emotionele of praktische band meer hebben met dit land. Toch kunnen zij op elk moment binnenreizen, waarna ze onbeperkt toegang en recht op bijstand hebben. Ook hebben ze stemrecht bij de Nederlandse verkiezingen. Wie ervoor kiest om in Nederland te wonen, moet door vijf hoepels springen op de Nederlandse nationaliteit te verkrijgen. Dit is reeds onevenwichtig op dit moment en dit voorstel brengt de verhouding verder uit balans.

Het voorstel draagt nauwelijks bij aan vermindering van dubbele nationaliteiten

Het wetsvoorstel nauwelijks bijdragen aan een vermindering van dubbele nationaliteiten.

Het aantal Nederlanders met dubbele nationaliteit neemt sterk toe en zal blijven toenemen door geboorten. In 2010 is het aantal ingezetenen met één of twee nationaliteiten naast de Nederlandse gegroeid met 33.732 (CBS), terwijl er 18.600 naturalisaties waren (IND). Op 1 januari 2010 waren er 23.570 nuljarigen met naast de Nederlandse één of meer andere nationaliteiten, dat is 13% van de in het jaar daarvoor geboren kinderen (CBS).

Afstandsverplichting betekent vooral dat een beperkte groep verschuift van de categorie Nederlander met een tweede nationaliteit naar de categorie vreemdeling met een verblijfsvergunning onbepaalde tijd. Hun kinderen hebben wel twee nationaliteiten omdat het Nederlandschap is verkregen via de andere - autochtone of in het verleden genaturaliseerde - ouder.

Wil men structureel het aantal burgers met dubbele nationaliteit beperken, dan moet het ius sanguinis bij landen van herkomst worden beperkt, bijvoorbeeld door introductie van een generatiebeperking zoals het Britse nationaliteitsrecht die kent, of een afstandsverplichting voor jongvolwassenen zoals sommige landen die kennen. Aangezien dat niet reëel is - ook Nederland hecht klaarblijkelijk aan het ius sanguinis met een vederlichte verliesregeling - is het wetsvoorstel niet effectief voor dit doel.

Analyse van gevolgen voor doelgroepen ontbreekt

Het wetsvoorstel kent in de huidige vorm slechts een minimale motivering. Een analyse van de gevolgen voor de doelgroepen ontbreekt - d.w.z. verschillende typen migranten met verschillende achtergronden, leeftijden en migratiemotieven. Voor zover er in de motivering een link is met de integratieproblematiek, constateren wij dat groepen die een belangrijke oorzaak vormen voor die problematiek (Marokkanen, vluchtelingen) niet geraakt worden door het wetsvoorstel. Zij zullen beide nationaliteiten kunnen behouden. Wanneer we snel de top-10 van naturalisatielanden (2010) nagaan, zien we dat van de 'probleemgroepen' slechts de Turken worden geraakt:

* Marokko: afstand niet mogelijk;

* Afghanistan, Irak, Somalië: veelal vluchteling;

* China, Suriname, Thailand (anderen dan gehuwde vrouwen): nu reeds automatisch verlies;

* Colombia, Rusland, Thailand (gehuwde vrouwen), Turkije: hier vallen de klappen.

(Deze 10 landen waren overigens goed voor slechts 29% van de naturalisandi).

Schrappen uitzondering afstandsvereiste voor volwassen immigranten bezwaarlijk

Onze inschatting is dat velen zullen afzien van naturalisatie omdat met name de afstandseis te bezwaarlijk is. In de MvT stelt men: 'Afstand van de nationaliteit van het land van herkomst wordt in elk geval gevraagd van diegenen voor wie deze nationaliteit in het dagelijkse leven juridisch nauwelijks tot geen betekenis meer heeft'. Dat is op zich een interessante formulering. Maar juist een huwelijksmigrant, die op volwassen leeftijd naar Nederland komt en enkele jaren later voor naturalisatie kiest, heeft veelal nog een duidelijke band met het land van herkomst. Die blijkt uit eigendom (incl. verwachte erfenissen), frequent familiebezoek en soms ook zakelijke relaties. De band met het land van herkomst is veel zwakker voor jongeren die hier geboren zijn of voor jongeren van Nederlandse afkomst die in het buitenland geboren zijn. De volwassen immigrant, die een natuurlijke band met beide landen heeft, wordt het moeilijker gemaakt voluit Nederlander te worden. De jeugdige binationale Nederlander, die een heldere keuze zou moeten maken voor het land waar hij woont, of dat nou Nederland is of het land van zijn andere nationaliteit, wordt niets in de weg gelegd.

In het wetsvoorstel wordt slechts ingegaan op emotionele gronden voor behoud van de oorspronkelijke nationaliteit. Uit WODC-onderzoek (Evaluatie van de naturalisatieceremonie, 2010) blijkt echter dat geen van de respondenten uitsluitend emotionele motieven heeft om het Nederlanderschap aan te vragen en allen praktische of juridische gronden hebben. Zouden praktische en juridische gronden niet ook de reden zijn dat veel naturalisandi, waar mogelijk, kiezen voor behoud van de oorspronkelijke nationaliteit?

Praktische financiële redenen zijn enigermate gedekt via de uitwerking van de bepaling "tenzij dit redelijkerwijs niet kan worden verlangd." in de RWN. Er zijn ook andere belangrijke praktische redenen voor behoud van de oorspronkelijke nationaliteit:

1. onbeperkt inreizen van het land van herkomst voor familiebezoek en eventueel zaken. Zeker burgers van landen die nog een strikt visumregime hanteren voor Nederlanders zullen om deze

praktische reden moeten afzien van naturalisatie (bijv. familiebezoek in noodgevallen wordt praktisch onmogelijk bij afstand);

2. behoud van de optie tot remigratie. Hoewel buitenlandse partners van Nederlanders hopen hier samen oud te worden, keren ze soms terug als de relatie mislukt, na overlijden van de Nederlandse partner, of - samen - als het leven in Nederland toch tegenvalt.

Een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd is deze gevallen een oplossing, maar betekent wel dat men er nooit helemaal bij hoort. Dit blijkt uit praktische zaken als het ontbreken van stemrecht en de optie om bepaalde functies te bekleden. Ook moet de houder van zo'n verblijfsvergunning steeds een visum aanvragen voor (zaken)reizen naar landen waarmee Nederland nauwe banden onderhoudt, in de eerste plaats het Verenigd Koninkrijk. Dit laatste is niet alleen een administratieve last en beperking voor de vreemdeling, maar ook voor zijn werkgever. Tot slot is langdurig verblijf buiten Nederland moeilijk omdat het verblijfsrecht vervalt. Dergelijke circulaire migratie is echter steeds vaker nodig - van tijdelijk werk in een derde land tot tijdelijk terugkeren naar het land van herkomst voor het verlenen van mantelzorg aan stervende ouders.

Voor zover er in de motivering een link is met de eventuele juridische problemen die een dubbele nationaliteit oplevert zijn wij van mening dat de burger zelf kan beoordelen of het hebben van één dan wel twee nationaliteiten gunstig of ongunstig voor hem of haar is. Dat hoeft de overheid niet te doen.

Afschaffen naturalisatie in het buitenland treft vooral echtgenoten van Nederlandse expats

In onze beleving wordt naturalisatie in het buitenland vooral benut door de echtgenoten van Nederlandse expats, ontwikkelingswerkers en zendelingen. Dergelijke gezinnen zijn vaak nauw verbonden met Nederland vanwege de zakelijke band. Omdat de Nederlandse echtgenoot wordt uitgezonden, lukt het vaak niet om gedurende periodes van 3 à 4 jaar aaneengesloten in Nederland te verblijven, wat in het voorstel vereist zou zijn voor naturalisatie.

De Nederlandse nationaliteit is van een wezenlijk belang vanwege de reismogelijkheden die deze nationaliteit biedt en vanwege het recht op consulaire bijstand, ook voor eventuele kinderen. Het oorspronkelijke land van herkomst van de partner kan deze niet altijd bieden en het zou bovendien onpraktisch zijn als het gezin voor consulaire bijstand bij verschillende staten moet aankloppen. Hoewel wij begrip hebben voor het afschaffen van naturalisatie van mensen die nimmer in Nederland hebben gewoond, is het voorstel te bezwaarlijk voor deze groep.

Wij pleiten daarom voor behoud van een reële mogelijkheid voor naturalisatie voor deze groep, zonder het vereiste van langdurig aaneengesloten verblijf in Nederland. Wij zijn ook van mening dat het Nederlandse economische belang, gezien de voorziene tekorten op de arbeidsmarkt, eruit bestaat om dergelijke stellen te binden aan Nederland.

Vereiste van veelal verouderde opleidingen meet geen maatschappelijk deelname

Principieel maken wij er bezwaar tegen om vreemdelingen die maatschappelijk participeren, maar die niet over de juiste diploma's beschikken, het Nederlanderschap te onthouden. Opleiding is uiterst belangrijk, maar de precieze diploma's hebben na zoveel jaren weinig betekenis voor het niveau waarop iemand deelneemt aan de maatschappij. Immigranten kunnen een "opleidingsachterstand"

niet meer inhalen, aangezien het behalen van een Nederlands Havo-diploma op gevorderde leeftijd veelal te hoog gegrepen is.

Praktisch gezien is het onzinnig om vreemdelingen tientallen jaren na de leeftijd dat men onderwijs volgt nog te beoordelen op het al of niet behalen van een diploma op een bepaald niveau. Wie na de Havo drie jaar achter de kassa heeft gezeten en 10 jaar huisvrouw is geweest, zou voldoen; wie zich na de Nederlandse Vmbo in 13 jaar heeft opgewerkt tot zelfstandig ondernemer, zou niet voldoen.

Bovendien zal niet iedereen die een opleiding heeft voltooid dit ook kunnen aantonen op een voor de IND werkbare wijze. De consequentie is dat goed opgeleide personen niet kunnen naturaliseren om bureaucratische redenen. Gedacht kan worden aan:

- * vreemdelingen die een bedrijfsopleiding of private vervolgopleiding hebben gevolgd, die weliswaar geen overheidserkenning heeft, maar in markt wel gewaardeerd wordt (bijv. in de ICT);

- * vreemdelingen die in hun land algemeen vormend onderwijs hebben afgerond, dat vanwege bureaucratische keuzes niet gelijk wordt gesteld aan de Nederlandse Havo;

- * vreemdelingen die hun diploma van de middelbare school hebben verloren of het niet lukt dit op de juiste wijze te legaliseren.

Uiteraard is denkbaar hardheidsvereisten op te nemen. Een opleidingsvereiste zal hoe dan ook tot grote administratieve lasten, ook voor personen die zijn opgegroeid in landen waar vrijwel iedereen algemeen voortgezet onderwijs afrondt.

Kinderen lopen het risico stateloos te worden

De wijziging in artikel 16 kan ertoe leiden dat kinderen staatloos worden, met name indien het kind de oorspronkelijke nationaliteit wel heeft verloren terwijl de ouder niet 'het mogelijke' heeft gedaan en de oorspronkelijke nationaliteit heeft behouden. Dit is bijvoorbeeld denkbaar indien het kind de oorspronkelijke nationaliteit van rechtswege heeft verloren door het aannemen van de Nederlandse nationaliteit.